

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
„NAŠE DRUŽINA„
Č.J. ZSMS 291/2023

Předkladatel:

Název školy Základní škola a mateřská škola Mirošov,
příspěvková organizace

Adresa školy Školní 74, Mirošov 338 43

IZO 650 032 829

IČO 70995656

Telefon 775 237 474

Mailová adresa zsmirosov@zsmirosov.cz

Ředitel školy Mgr. Rostislav JUDL

Zřizovatel Město Mirošov,
Tel. 371 783026,

náměstí Míru 53
IČO 00258890

Platnost dokumentu od 1.9. 2023

razítko školy _____

podpis ředitele školy

1. Úvod

Základní a mateřská škola Mirošov, příspěvková organizace se sídlem Školní 74,

Mirošov, 338 43

Vychovatelka ŠD: Simona Matějková

Telefon ŠD: 775 237 493

E-mail: zsmirosov.matejkova@seznam.cz

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina (dále ŠD) se zabývá mimoškolní výchovou založenou na pedagogice volného času, která tvoří mezistupeň mezi výchovou ve škole a výchovou v rodině. Jejím hlavním posláním je poskytovat žákům v klidném a bezpečném prostředí zájmové vzdělávání a možnost relaxace a odpočinku po školním vyučování. Školní družina se nachází v hlavní budově školy a je rozdělena na tři oddělení, její celková kapacita je 90 žáků. Doklad o ukončeném zájmovém vzdělávání se nevydává.

3. Cíle vzdělávání

- respektování a rozvíjení osobnosti žáka
- umožnění seberealizace žáka v kolektivních, individuálních a řízených hrách
- prevence sociálně patologických jevů
- vést žáka k účinnému využívání volného času
- začlenění cílů ekologické výchovy do průběžné činnosti ŠD
- ovlivňování vztahů k přírodě a odpovědnosti za jednání vůči prostředí
- utváření pozitivních vztahů mezi žáky
- vést k rozvoji logického myšlení
- rozvíjet estetické cítění a chování
- rozvíjet schopnost najít si své místo ve skupině
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu
- prožívat radostné chvíle, jistotu a bezpečí

Činnost školní družiny je zaměřena tak, aby vyhovovala požadavkům režimu dne žáka, duševní hygieny, střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností. Je nezbytné, aby vyhovovala potřebám a zájmům žáků a zároveň respektovala jejich věkové zvláštnosti.

4. Délka a časový plán

ŠVP platí pro školní rok 2023/2024 a 2024/2025.

Tematicky je rozdělen do bloků (Místo, kde bydlíme, Rozmanitost přírody, Bezpečnost, Svět kolem nás, Zvyky a tradice).

Program umožňuje operativně reagovat na případné změny podmínek a přesouvat témata nebo jejich části během školního roku.

Žáci mohou na základě svých přání, námětů a zájmů náplň a činnost měnit.

5. Formy vzdělávání

- pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti (činnost přihlášených žáků dle programu ŠD)
- příležitostná výchovně, vzdělávací, zájmové, tematické a rekreační činnosti (výstavy, exkurze, divadelní představení, výlety, návštěvy knihovny)
- spontánní činnosti (ranní klidové hry, pobyt venku, samostatná četba z knih a časopisů, spontánní činnost koncových družin, četba vychovatelky)

Základem veškerých činností ŠD je aktivita, založená na vytváření zážitků žáků, které rozšiřují vědomosti, dovednosti a navazují na kladné emoce. Vytváří správné vztahy žáků k okolí, sebeobsluze a společenským návykům.

6. Obsah vzdělávání – naplňování ŠVP

Pro ŠD je na každý rok školní rok zpracován celoroční plán činností.

V rámci pedagogického procesu se ŠD zaměřuje na rozvoj klíčových kompetencí, které se prolínají všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

Kompetence k učení:

- učí se s chutí, práci dokončí
- klade si otázky a hledá na ně odpověď
- uplatňuje získané vědomosti a informace v praktických situacích a dalším učení

Kompetence k řešení problému:

- všímá si dění okolo
- snaží se řešit situace a problémy
- při jejich řešení užívá své vědomosti a logické postupy
- uvědomuje si, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli

Komunikativní kompetence:

- ovládá řeč
- vyjadřuje své myšlenky
- formuluje otázky a odpovědi ve větách
- komunikuje bez ostychu a kultivovaně se svými spolužáky a dospělými (ne sám s cizími lidmi)

Sociální a personální kompetence:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, odpovídá za ně a nese důsledky
- chová se ohleduplně, citlivě, rozpozná nevhodné chování a nespravedlnost
- odmítá agresivitu a šikanu
- spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit a umí přijmout kompromis
- je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, respektuje jiné – cizince, zdravotně znevýhodněné a snaží se jim pomáhat

Občanské a pracovní kompetence:

- učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem
- uvědomuje si práva svá i druhých
- chová se odpovědně ke svému prostředí (přírodní i společenské)
- dbá na své osobní zdraví i zdraví a bezpečnost druhých

Kompetence k trávení volného času:

- orientuje se v nabídce trávení volného času
- umí si vybrat takovou činnost, která odpovídá jeho dispozicím
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech
- dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času

7. Podmínky přijímání uchazečů

Žáci jsou přijímáni na základě písemné přihlášky na dobu jednoho školního roku. Její součástí je sdělení zákonných zástupců žáka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny a informace o jeho zdravotním stavu. O přijímání a vyloučení rozhoduje ředitel školy. Do družiny jsou přijímáni žáci I. stupně ZŠ, přednostně žáci 1. až 3. tříd, následují žáci dle kapacity ŠD. Odhlášení ze školní družiny je nutné provést písemnou formou.

Při zařazení žáků do školní družiny jsou zákonní zástupci žáka prokazatelně seznámeni s řádem školní družiny (příloha Vnitřní řád školní družiny).

8. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Do školní družiny docházejí také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Podle stupně podpůrného opatření a charakteru jejich znevýhodnění jsou začleňováni do volnočasových aktivit. Průběžně je jim věnovaná zvláštní pozornost, snažíme se o individuální přístup, ale i o zařazení těchto žáků do kolektivu vrstevníků.

Mimořádně nadaným žákům jsou k dispozici didaktické a logické hry, stavebnice, deskové a společenské hry.

Velice významná je spolupráce s třídními učiteli a rodiči. V současné době nemá žádný z pedagogických pracovníků vzdělání v oboru speciální pedagogiky.

Práce s žákem s řečovou vadou

- vycházíme z typu poruchy (neurotické poruchy, poruchy plynulosti, poruchy artikulace)
- nenutíme k verbálním projevům před skupinou
- spolupráce rodiny a logopéda
- spolupráce s učitelem žáka
- předcházíme komplexu méněcennosti

Práce s žákem se sluchovou vadou

- žáka neoslovujeme zezadu nebo ze strany, zajistíme dobrou viditelnost našeho obličeje
- při rozhovoru odstraníme všechny další zdroje zvuku (další hovor)
- navazujeme dobrý osobní kontakt, ujasníme si, jakým způsobem je žák schopen komunikovat
- u nedoslýchavých dodržujeme vzdálenost maximálně 1 m, aby žák mohl vnímat i sluchem
- u těžce sluchově postiženého žáka dodržujeme maximální vzdálenost na odezírání 4 m (dobrá viditelnost úst), nechodíme po třídě
- při neporozumění nabídneme možnost zopakování bez projevů netrpělivosti
- používáme zřetelnou výslovnost, pomalejší řečové tempo, mezi větami děláme krátké pauzy, volíme kratší věty, jednodušší slovní zásobu
- respektujeme technické podpůrné prostředky (sluchadla)

Práce s žákem se zrakovou vadou

- přicházíme-li k žákovi, ohlásíme se mu
- poskytujeme pocit bezpečí, vedeme žáka k samostatnosti
- při komunikaci s žákem odstraníme rušivé zvuky
- přiměřeně rozvíjíme zbytky zraku
- nevyhýbáme se slovům souvisejícím se zrakovým vnímáním
- nepřestavujeme věci v okolí žáka

Práce s žákem s tělesným postižením

- vycházíme z typu postižení
- respektujeme zvýšenou unavitelnost
- při komunikaci s žákem na vozíku dbáme, aby naše obličeje byly ve stejné výši
- žáka zbytečně nevyčleňujeme ze skupinových pohybových aktivit, vymyslíme mu v nich důstojnou roli

Práce s žákem s mentální retardací

- nasloucháme, dáváme najevo, že jeho city vnímáme a chápeme
- povzbuzujeme žáka v každodenní činnosti, dáváme mu najevo, že věříme v jeho úspěch
- chválíme žáka veřejně
- věnujeme pozornost především kladným stránkám osobnosti žáka
- všímáme si nejen slovních ale i neslovních projevů žáka
- respektujeme individuální pracovní tempo
- učíme žáka běžným životním situacím, odpovědnosti, řešení problému krok za krokem

Práce s žákem se specifickou poruchou učení

- nešetříme pochvalou, oceňujeme za dobré výkony a za projevenou snahu
- pracujeme s žákem málo ale často, využíváme zájmu žáka
- umožníme mu dostatek pohybu
- vyloučíme při práci všechny rušivé podněty

Práce s žákem se specifickou poruchou chování

- předem stanovíme pravidla a výchovné prostředky (odměny, tresty) a jsme důslední v jejich dodržování
- reagujeme vždy klidně, všímáme si každého pozitivního chování žáka (pochválíme)
- vyvarujeme se častým negativním příkazům, trpělivě opakujeme, objasňujeme požadavky na splnění úkolu
- děláme s žákem vždy jen jednu věc
- volíme úkoly přiměřené jeho schopnostem
- nehodnotíme jenom výkon, ale i snahu
- rozeznáváme varovné signály, odvádíme jeho pozornost na něco jiného
- nesrovnáváme žáka s ostatními žáky

9. Personální podmínky

V ŠD pracují celkem 3 vychovatelky, které mají odpovídající pedagogické vzdělání podle Zákona o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č.563/2004 Sb. a dále asistentky pedagoga, které asistují při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vychovatelky se zúčastňují akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD.

10. Materiální podmínky

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory (tři samostatné místnosti). K dispozici má však i další prostory školy a to tělocvičnu, dílnu a PC učebnu. Vybavení a uspořádání odpovídá dětem mladšího školního věku. K odpočinku mohou žáci využívat plochu koberce. Stolní hry, stavebnice a hračky jsou uloženy ve skříňkách a policích. K dispozici jsou i papíry, pastelky, fixy, voskové pastely, nůžky a lepidla. Dále mohou děti využívat malou knihovnu ŠD s dětskými knihami a časopisy. Pro pobyt venku je k dispozici školní hřiště a lanové centrum.

11. Ekonomické podmínky

ŠD je placenou službou a vybírá se za ni poplatek. Platba je uplatňována převodem z účtu rodičů. Část těchto finančních prostředků je použita na nákup výtvarných materiálů a na zkvalitnění interiéru jednotlivých oddělení ŠD.

12. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Prostory jsou v souladu s vyhláškami č. 410/2005 Sb. a č. 106/2001 Sb. Pravidla chování žáků a zajištění jejich bezpečnosti při pohybu ve školní družině jsou stanoveny ve Vnitřním řádu ŠD, Školním řádu a řádech dalších prostor, které školní družina využívá.

13. Časový plán akcí pro školní družinu

Časový plán se bude pravidelně obměňovat formou přílohy tohoto dokumentu.

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Září	Jsme kamarádi	Pojďme se seznámit	<ul style="list-style-type: none"> • sebezpoznávací hry • kreslíme kamaráda • učíme se vzájemné komunikaci • stanovíme si společná pravidla
		Dokážeme to spolu	<ul style="list-style-type: none"> • poznáváme rozdíl mezi slovy kamarád, přítel, spolužák • hrajeme hru „Kdo jsem...“
		Vhodné chování mezi námi	<ul style="list-style-type: none"> • osvojujeme si základy společenského chování (zdravení se s žáky a dospělými, zásady správného stolování, verbální i neverbální komunikace) • vytváříme pozitivní klima v oddělení
		Seznámení s prostředím školy, družiny, okolí	<ul style="list-style-type: none"> • orientujeme se v budově školy • poznáváme okolí školy, názvy ulic • besedujeme o bezpečnosti ve třídě, škole a při pohybu na veřejných komunikacích a v přírodě • bezpečný pobyt v ŠD

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Říjen	Přišel podzim	Podzimní počasí	<ul style="list-style-type: none"> • povídáme si o vlivu počasí na přírodu a o její ochraně • zkoušíme rozmanité výtvarné techniky při tvorbě podzimních motivů s využitím přírodnin • správné oblékání na podzim
		Podzimní sklizně	<ul style="list-style-type: none"> • sklizeň ovoce v zahradách a sadech • upevňujeme si názvy druhů ovoce a zeleniny • sledujeme přípravy na zimu v zahradách • procvičujeme podzimní písně a básně • ztvárňujeme libovolnou výtvarnou technikou druhy ovoce
		Listnaté stromy	<ul style="list-style-type: none"> • poznáváme druhy listnatých stromů • vysvětlujeme si, proč na podzim opadávají • tvoříme z přírodnin
		Ochrana rostlin	<ul style="list-style-type: none"> • poznáváme chráněné rostliny • podnikáme vycházky do lesa • stavíme stavby z přírodnin • tvoříme z přírodnin • vysvětlujeme si pojem „ekologie“

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Listopad	Místo, kde žijeme	Naše město	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme se s historií a významnými osobnostmi našeho města • poznáváme významné budovy • tvoříme k danému tématu
		Hlavní město	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme se s naším hlavním městem • poznáváme nejdůležitější památky, budovy, sochy • čteme si pověsti o Karlu IV., Staroměstském orloji, Karlově mostě
		Můj dům – moje rodina	<ul style="list-style-type: none"> • povídáme si o své rodině a o našem postavení v ní • jak trávíme čas s rodinou • jak pomáháme v rodině • kreslíme naši rodinu
		Domácí mazlíčci	<ul style="list-style-type: none"> • co jsou to domácí mazlíčci • jak se o ně staráme • čím se živí • v čem naši mazlíčci bydlí • tvoříme na dané téma

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Prosinec	Vánoční čas	Přírodní změny v zimním čase	<ul style="list-style-type: none"> • všímáme si změn v přírodě • vnímáme začínající adventní čas
		Mikuláš, čert, anděl	<ul style="list-style-type: none"> • kdo to byl sv. Mikuláš • jak vznikla tradice mikulášské nadílky • chystáme se na mikulášskou nadílku (procvičujeme básničky, písničky) • tvoříme na dané téma
		Vánoční dílna	<ul style="list-style-type: none"> • vyrábíme vánoční ozdoby, dekorace, přáníčka • používáme různé techniky a materiály
		Vánoce	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme se s tradicemi a zvyky Vánoc • povídáme si o Vánocích u nás doma • zdobíme vánoční stromeček • navštívujeme vánoční výstavy • zpíváme vánoční koledy • chystáme vánoční posezení s rozdáváním dárků

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Leden	Zima je tu	Nový rok	<ul style="list-style-type: none"> • povídáme si o tom, jak to bylo na Nový rok dříve (úklid v domácnosti, tradiční jídlo...) • sdělujeme si, jestli si dáváme novoroční předsevzetí • čteme si pověry, pořekadla, lidové pranostiky
		Tři králové	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlujeme si význam písmen KMB • kdo to byl Kašpar, Melichar, Baltazar • výroba koláže
		Zimní radovánky	<ul style="list-style-type: none"> • chodíme sáňkovat a bobovat • stavíme stavby ze sněhu (iglú, sněhuláky...) • koulujeme se • tvoříme obrázky se zimní tematikou
		Čas a příroda	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišujeme časové jednotky (den, týden, měsíc, rok) • střídání ročních období • střídání dne a noci • kalendář • čteme básničky a říkadla o přírodě během roku

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Únor	Veselme se, radujme se	Hromnice	<ul style="list-style-type: none"> • povídáme si o blížícím se příchodu jara • vysvětlujeme si, co to jsou hromničky a před čím nás chrání • čteme si lidové pranostiky
		Masopust	<ul style="list-style-type: none"> • vyprávíme si, jak takový masopust probíhá • popisujeme si jednotlivé masky • čteme na dané téma
		Karneval	<ul style="list-style-type: none"> • vyrábíme karnevalové masky z různých materiálů • rozvíjíme tvořivost a fantazii • chystáme karnevalové soutěže • tančíme, soutěžíme a posloucháme oblíbené písně
		Radost	<ul style="list-style-type: none"> • sdělujeme si, z čeho můžeme mít radost • vyprávíme si veselé příběhy • kreslíme barevné obrázky • zpíváme radostné písně

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Březen	Březen – měsíc knihy	Seznámení s knihou	<ul style="list-style-type: none"> • kdo je spisovatel • jaké známe dětské spisovatele • kdo je ilustrátor • náš oblíbený ilustrátor • návštěva knihovny
		Moje kniha	<ul style="list-style-type: none"> • čteme z oblíbených knih • jaké známe druhy literatury (poezie, povídky, pohádky, detektivky...)
		Pohádka	<ul style="list-style-type: none"> • základní znaky pohádky (dobro vítězí nad zlem) • čteme si oblíbené pohádky • dramatizace pohádky • sami si vymýšlíme pohádkový příběh • kreslíme na motivy z pohádek
		Pohádkové postavy	<ul style="list-style-type: none"> • řešíme pohádkový kvíz • vyrábíme pohádkové postavy z různých materiálů

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Duben	Jarní příroda	Jaro je tady	<ul style="list-style-type: none"> • pozorujeme při vycházkách změny v přírodě a počasí • poznáváme jarní květiny • sledujeme stěhovavé ptáky • tvoříme na dané téma
		Velikonoce	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme se s tradicemi a zvyky Velikonoc • povídáme si, jak prožíváme Velikonoce doma a jaké zvyky dodržujeme • vyrábíme velikonoční dekorace • zdobíme vajíčka různými technikami • procvičujeme velikonoční koledy
		Čarodějnice	<ul style="list-style-type: none"> • povídáme si o čarodějnicích • pověry a zvyky o pálení čarodějnic • vyrábíme a kreslíme čarodějnice
		Voda	<ul style="list-style-type: none"> • koloběh vody v přírodě • vodní nádrže, přehrady a rybníky v Čechách • živočichové žijící ve vodě a u vody • vycházka k rybníku, pozorujeme život v okolí • tvoříme k tématu

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Květen	Bezpečnost	Nebezpečí kolem nás	<ul style="list-style-type: none"> • diskutujeme o obezřetnosti při styku s cizími osobami • vytváříme modelové situace
		Bezpečně i v přírodě	<ul style="list-style-type: none"> • předáváme si zkušenosti o nebezpečí při hrách v přírodě (skok do neznámé vody, lezení v nepovolených částech hor, nedostatečné vybavení...) • dbáme na svoji bezpečnost při pobytu v přírodě (nerozděláváme ohně...)
		Dopravní výchova	<ul style="list-style-type: none"> • při vycházkách pozorujeme a určujeme dopravní značky • uvědomujeme si význam dodržování pravidel bezpečnosti při pohybu na veřejných komunikacích • používáme ochranné pomůcky při jízdě na kole, in-line bruslích (přilba, reflexní prvky...)
		Zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • zdravá výživa a pitný režim • hygiena a její význam pro zdraví • 1. pomoc, lékárnička, důležitá telefonní čísla • sport a zdraví • tvoříme na téma zdraví

Měsíc	Motivační název	Téma	Výchovně vzdělávací strategie
Červen	Svět kolem nás	Povolání	<ul style="list-style-type: none"> • poznáváme různá povolání • sdělujeme si, kde pracují naši rodiče • čím bychom sami chtěli být • pantomimou předvádíme různá povolání • tvoříme k tématu
		Lidé a příroda	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišujeme období lidského života • řadíme obrázky osob, které představují jednotlivé fáze života • jak náš život ovlivňuje příroda
		Den dětí	<ul style="list-style-type: none"> • poznáváme děti různých národností • zjišťujeme, jestli mluví všichni stejnou řečí • připravujeme se na sportovní den • vytváříme společné výtvarné dílo
		Těšíme se na prázdniny	<ul style="list-style-type: none"> • povídáme si, kam pojedeme o prázdninách • seznamujeme se s turistickými značkami • poznáváme krásy Česka • tvoříme letní motivy